

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
22/1729-

Dato
23. januar, 2024

Statsbudsjettet 2024 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

Statsbudsjettet 2024 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd.....	1
1. Innledning	2
2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd.....	2
2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet	2
2.1.1 Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon.....	2
2.1.2 Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning.....	3
2.1.3 En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre.....	4
2.2 Styringsinformasjon.....	4
3. Tildeling 2024	4
3.1 Kap. 1137, post 50 – Forskningsaktivitet – Norges forskningsråd	4
3.2 Kap. 1137, post 51 – Grunnbevilgning til forskningsinstitutt	5
3.3 Utbetalingsplan	6
3.4 Orienteringssaker.....	6
4. Felles post for virksomhetskostnader	6
5. Rapportering for 2024.....	6
6. Planlagte styringsmøter	7

1. Innledning

Det vises til Prop. 1 S (2023-2024) for Landbruks- og matdepartementet (LMD), og Innst. 12 S (2023-2024). Dette tildelingsbrevet gir styringssignaler til Norges forskningsråd for forvaltningen av midlene over kap. 1137 Forskning og innovasjon, post 50 Forskningsaktivitet og post 51 Grunnbevilgninger til forskningsinstitutt.

Videre vises det til Prop. 1 S (2023-2024) fra Kunnskapsdepartementet, samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2024, som etatsstyrende departement.

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Forskningsrådet har fem mål:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Av disse fem målene, som alle er viktige for Landbruks- og matdepartementets tildelinger til Forskningsrådet, er det særlig Mål 2 – *Økt verdiskaping i næringslivet* og Mål 3 – *Møte store samfunnsutfordringer*, som støtter opp under departementets sektorpolitiske prioriteringer. Det vises for øvrig til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for nærmere omtale av mål, strategiske områder og annen styringsinformasjon.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kunnskapsutvikling skal bidra til å nå de fire overordnede landbruks- og matpolitiske målene: matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. I tillegg legges det vekt på at departementets tildelinger til Forskningsrådet bidrar til målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, at kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning, samt en effektiv og robust instituttsektor.

Departementet har også ansvar for nødvendig kunnskapsbygging innenfor reindrift og høstbare viltressurser.

2.1.1 Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, Meld. St. 5 (2022–2023), løfter frem områder som bærekraftig og klimatilpasset landbruk, bærekraftig bioøkonomi, behovet for en tverrfaglig og helhetlig tilnærming til helseutfordringer (én- helse), samt matsikkerhet og forsyningsrisiko. Landbruks- og matdepartementets midler til forskning skal på lang sikt bidra til å dekke kunnskapsbehovene på disse områdene.

For 2024 legger departementet særlig vekt på forskning, innovasjon og teknologiutvikling som bidrar til nok, sunn og trygg mat basert på norske ressurser, og med det økt selvforsyningsgrad av norske jordbruksvarer. Samtidig skal klimagassutslipp fra jordbruket

reduseres, opptak av karbon økes og miljøet tas hensyn til. Ny kunnskap skal bidra til å tilpasse produksjonen til et endret klima, og sørge for mest mulig effektiv og bærekraftig utnyttning av tilgjengelige ressurser. For å utnytte det norske ressursgrunnlaget fullt ut, vil det være viktig med kunnskap som gjør det mulig å tilpasse produksjonen til regionale forhold.

Videre skal tildelingen legge til rette for en sirkulær bioøkonomi, økt verdiskaping og nye grønne arbeidsplasser over hele landet. Kunnskap og teknologiutvikling som kan bidra til økt foredling og mer effektiv utnyttelse av fornybare biologiske ressurser fra skog og land vil gi viktige bidrag til dette. For å sikre bærekraftig utnyttelse av ressursene er det behov for oppdatert kunnskap om bærekraftig bruk av areal, der hensyn til miljø og klima blir balansert mot hensyn til næringsutvikling. I tillegg vil det være kunnskapsbehov knyttet til trygg bruk av bioressurser i sirkulære kretsløp. Forskningsinnsatsen på disse områdene må sees i sammenheng med samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr som har som hovedmål at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene fra matsystemene.

I tillegg skal tildelingen bidra til kunnskap som er viktig for å opprettholde god dyrehelse og dyrevelferd, og et lavt forbruk av antibiotika i norsk husdyrproduksjon. Det samme gjelder kunnskap om sammenhengen mellom plantehelse, dyrehelse, folkehelse, matproduksjon og miljø (én-helse).

Landbruks- og matdepartementet ber Forskningsrådet se departementets midler til forskning i sammenheng med tildelinger fra Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og Forskningsmidler over jordbruksavtalen.

2.1.2 Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

Departementet er opptatt av at ny kunnskap skal være relevant for næring og forvaltning. Landbruks- og matforskningen skal bidra til økt innovasjon, kommersialisering og konkurransekraft i de mange næringene i landbruket og den skal støtte opp under behovet for kunnskap i forvaltningen. For å dekke spesifikke kunnskapsbehov skal Forskningsrådet over tid arbeide for en hensiktsmessig balanse mellom spissede forskningsprosjekter for å løse konkrete utfordringer og større tverrfaglige prosjekter.

For å legge til rette for en kunnskapsbasert forvaltning viderefører departementet finansiering av forvaltningsforskning i samarbeid med Mattilsynet. Departementet ber Forskningsrådet om å gå i dialog med Mattilsynet om en mulig utlysning i 2025.

Videre vil landbrukets rolle og bidrag i samfunnsutviklingen være en sentral problemstilling. For å støtte opp under kunnskapsbehovene, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, vil også samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder være viktig.

Det forventes videre at Forskningsrådet bidrar til formidling av forskningsresultater og at ny kunnskap blir tilgjengelig for næring og forvaltning.

2.1.3 En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Det er fremover behov for å produsere nok og trygg mat i et klima i endring, samtidig skal det tas nødvendige klima- og miljøhensyn. Dette tilsier at landbruks- og matnæringene i Norge står overfor omfattende oppgaver. Samtidig er det gode muligheter for videreutvikling av landbruket innenfor bioøkonomien. Dette krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer. En effektiv og sterk instituttsektor er viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning, og faller inn under mål 4 – *Et velfungerende forskningssystem*.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha et godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, skog, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning vil også være viktig.

2.2 Styringsinformasjon

Styringsinformasjon knyttet til sektoransvaret fremgår i krav til rapportering for årsrapport 2024 (departementsvise rapporter). Departementet viser til punkt 5 Rapportering og resultatoppfølging for 2024 i dette tildelingsbrevet for presisering av hvilke sektorpolitiske prioriteringer Landbruks- og matdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på.

3. Tildeling 2024

Landbruks- og matdepartementet tildeler for 2024 følgende midler til Forskningsrådet:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet,	184 156 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m. m	207 760 000
Sum	391 916 000

3.1 Kap. 1137, post 50 – Forskningsaktivitet – Norges forskningsråd

Landbruks- og matdepartementet tildeler 184 156 000 kroner på posten. Tildelingen skal dekke departementets sektorpolitiske prioriteringer som omtalt under punkt 2.1.1. Det følger av dette at sentrale områder for departementet i all hovedsak vil falle inn under porteføljen for mat og bioressurser.

De midler som Landbruks- og matdepartementet stiller til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet som tildeler midler.

Departementet er opptatt av at Forskningsrådet legger til rette for forskning på tvers av sektorer og fagområder innenfor områdene mat, inkludert sjømat, ernæring, helse og miljø, hvor én helse-perspektivet også ivaretas. Det vises til likelydende formulering i tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Forskningsrådet skal i 2024 bidra i videreutviklingen av det tidligere omtalte samfunnsoppdraget om bærekraftig fôr. Arbeidet skal bygge på god samhandling og koordinering med relevante virksomheter, og det allerede etablerte samarbeidet i virkemiddelapparatet, herunder det nasjonale arbeidet med EU's samfunnsoppdrag, jf. føringer i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2024. For å sørge for et godt kunnskapsgrunnlag og god videreutvikling av samfunnsoppdraget kan det være behov for å lyse ut midler til utredninger og/eller kunnskapsoppsummeringer. Eventuelle kostnader knyttet til dette må finansieres innenfor departementets tildeling til Forskningsrådet. Landbruks- og matdepartementet vil komme tilbake til Forskningsrådets rolle i det videre arbeidet med samfunnsoppdraget. Det vises til tilsvarende føringer i tildelingsbrevet fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Videre skal Forskningsrådet legge til rette for at de nasjonale forskningsprioriteringene blir videreutviklet i det strategiske, tematiske og finansielle samspillet med forskningen i EU, som Horisont Europa og relevante partnerskap og samfunnsoppdrag/missions. Landbruks- og matdepartementet har et særlig ansvar for samfunnsoppdraget på jordhelse. Som omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev skal Forskningsrådet videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene. Det skal også arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning.

Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet, Utenriksdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet viderefører tildelingen til EUs strålevernprogram (EURATOM) på 2,0 mill. kroner. For nærmere omtale vises det til tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet.

3.2 Kap. 1137, post 51 – Grunnbevilgning til forskningsinstitutt

Tildelingen på kap. 1137 post 51 omfatter grunnbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Veterinærinstituttet (VI) og Ruralis. For 2024 tildeler Landbruks- og matdepartementet 207 760 000 kroner.

Kunnskapsdepartementet har fastsatt *Retningslinjer for statlig grunnbevilgning til forskningsinstitutter og forskningskonsern*, gjeldende fra 1. januar 2022. For institutter som mottar grunnbevilgning fra Landbruks- og matdepartementets budsjett, skal Forskningsrådet

ikke bruke en rekursiv utregningsmåte i beregning av hvordan den konkurranseutsatte delen av grunnbevilgningen skal fordeles. Det innebærer at mottatt grunnbevilgning foregående år ikke skal legges til grunn for beregning av neste års grunnbevilgning.

For 2024 skal 1,0 pst av bevilgningen over kap. 1137 post 51, fratrukket husleiekompensasjonen til NIBIO, fordeles til NIBIO, VI og Ruralis etter oppnådde resultater ut fra gjeldende indikatorer.

3.3 Utbetalingsplan

Midlene som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

- Medio januar med kr 195 958 000
- Medio august med kr 195 958 000

3.4 Orienteringssaker

Av tildelingen er 9 996 668 kroner husleiekompensasjon for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), herunder 1 895 361 kroner over post 50 og 8 101 307 kroner over post 51.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Virksomhetskostnadene over kap. 285 post 55 skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre. Unntaket er nasjonale fag-, tema- og institusjonsevalueringer som fortsatt vil bli finansiert gjennom FoU-midlene fra det enkelte departement.

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering for 2024

Landbruks- og matdepartementet ber om at sektoransvaret legges til grunn for rapporteringen til departementet. Sektoransvaret er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapportering for bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til rapportering i de departementsvise rapporter.

Departementet har behov for rapportering på sentrale områder som ligger under departementets sektoransvar, og at det gis kvalitative vurderinger av resultater og effekter av departementets forskningsmidler. I tillegg bes det om at de fire overordnede landbruks- og matpolitiske målene: matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser inngår som del av rapporteringen.

6. Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2024. Vårmøtet vil hovedsakelig omhandle Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2023. Høstmøtet vil hovedsakelig omhandle Forskningsrådets budsjettforslag for 2026.

Med hilsen

Kirsti Gustad (e.f.)
avdelingsdirektør

Gry Færevik
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen